

CINEMA

L'Express visme del
Silenci

El cinema sonor, per més que crítics i productors diguin, no farà sinó fer perdre a l'art cinematogràfic tot el seu valor d'intencionalisme, totes les seves virtuts d'universal comprensió.

Pobres ídols de les pantalles! Per més que semblin que ara tots tenen veu fotogràfica, és indubtable que són molts els que degut a la nova modalitat del cinema quedaran rerassats fins que el gran paladí del mudisme, el formidable Chaplin, no digui a l'art mut les màgiques paraules de: "Al·la! i camina". Ara que, de la manera com s'estan posant les coses, quan es decideixi a dir-ho i l'art mut a caminar, potser no sabran on anar.

Es diu si Norma Talmadge, la dona més admirada del cinema, té una veu indesitjable; es diu si John Gilbert és, quant a les sonores, un fracassat; es diu que Janet Gaynor — i això ho hem pogut comprovar — perd tot el seu art d'expressió imponderable de seguida que el micròfon arreu de les modulacions de la seva veu.

Totes sabem de l'atractiu i encís d'Evelyn Brent. Aquesta dona encisera no té pas una veu harmoniosa, que diríem.

Això, tenint en compte no més la part auditiva, que si anem a la part comprensiva dels "talkies" ens trobem com cap d'aquestes estrelles, millor dit, la major part de les estrelles ja consagrades quedaran definitivament allunyades de les nostres pantalles, puix que totes les edicions filmen produccions parlades en espanyol.

Aleshores, artistes nous reemplaçaran els vells i admirats "astres", i l'espectador que amb tot i no entendre'l fruïa amb les escenes humorístiques o passionals interpretades per determinats artistes, es trobarà que mentre en la versió anglesa poden gaudir d'aquelles interpretacions, en la versió espanyola tindrem altres valors tan bons, potser, però menys interessants.

¿Serà possible que si no el volem entendre parlant alemany, el gran Emil Jannings deixi d'existir pel nostre plaer emocional i visual? ¿Serà possible que les adoradores de John Gilbert no el puguin sentir més?

Es difícilíssim que aquests artistes es decideixin a aprendre el nostre idioma, i si s'hi decideixen, la pronunciació deficient serà una amenaça constant en els moments més emocionants, puix depèn de la pronunciació de certes paraules que aquestes no us facin trencar de riure en lloc de fer-vos plorar.

Jo crec que, com a espectadors, puc dir que les grans produccions — d'artistes muls que no tinguin el do de la fonetofonia de la paraula — haurien d'ésser passades mudes, tot al més amb una sincronització musical — no de veus — discreta.

Això de sentir que parlen en la nostra llengua i veure com els artistes pronuncien en un altre idioma, fa que l'espectador perdi tot l'interès per l'assumpció de la pantalla, i portat pel deliri de sorprendre l'expressió

justa en els llavis dels actors es distregui de la part artística i dramàtica de l'argument.

Actualment el públic va al cinema a veure-ho i a sentir-ho tot menys cinema. Ballables, cançons, operetes, teatre, tot menys cinema és el que tenim en les pantalles de tots els locals. Han tentalitzat la pantalla, les ombres lluminoses, els arguments i els artistes. Tot ha perdut naturalitat en voler donar-li la naturalitat de la paraula, i és que amb la mecanització de les expressions humanes han arribat a oblidar que les emocions no provenien dels artistes, sinó dels espectadors, i ara tots hem de sentir el que voldran que sentim, i ens hem d'emocionar per les mateixes paraules.

Per més que diguin els defensors del cinema parlant,

aquest, amb el cent per cent de sonorisme, ha perdut el seu cent per cent d'art emocional, i l'individu que actualment va al cinema i no viu quan el protagonista tot morint-se es posa a cantar una cançó de "jazz", és perquè ha estat dormint durant tota la projecció malgrat els sorolls.

Cinema parlant, cinema sonor, mecanització de totes les idees humanes, de tots els somnis incògnits, de totes les romàntiques fantasies del món, ¿és possible que una materialització pugui esdevenir un art perfecte?

Això ho pogueren fer Fídis, Miquel Àngel, De Vinci, però aquests éssers no trobaran parió en el segle que ha materialitzat les ombres i les llums...

ARICIA BRUN

crítica breu de pel·lícules

METRO GOLDWYN MAYER

PRESENTA "REDENCIÓ"

Protagonistes: John Gilbert, Eleanor Boardman, Conrad Nagel i Renée Adorée.

Direcció: Fred Niblo.

Argument de gran bellesa. És la versió cinematogràfica de "Redemptio", de Lleó Tolstoi.

Interpretació: Magnífica.

Comentari: Una producció intensament dramàtica. La seva part moribunda queda completament anul·lada pel gran valor artístic de la interpretació. Eleanor Boardman és la dona més gentil i més meravellosa que hem pogut admirar. Ella són els millors galans del món. Gilbert té un paper formidable i perillós per al seu prestigi artístic i salva les dificultats amb un art incomparable. L'obra té algunes deficiències d'adaptació. Però, afortunadament, no és de les més populars de Tolstoi. Exposició i interpretació tenen

el segell del gran director Fred Niblo i Metro Goldwyn té amb "Redemptio" una obra que si la generalitat del públic no comprèn és perquè conté un espiritualisme pessimisme. És llàstima, però, que li hagin suprimit la paraula. Ens hauria agradat i potser emocionat més intensament.

HISPANO FOX FILM PRESENTA "DEL MISMO BARRO"

Protagonistes: Joan Torenà, Mona Maris, María Calvo, Robert Guzman i Luana Alcañiz.

Argument: Un drama ben exposat. Amb diàleg interessant que té, però, moments excessivament lents de descabellades.

Interpretació: Magníficament encertada tota, però incomparable Joan Torenà i Mona Maris.

Comentari: De temps en temps que aconseguim als directors d'aprofitar el prestigi, la fotografia i la cultura de Joan Torenà. Ara s'ha vist com els nostres consells tenien fonament. Torenà serà el millor galan jove de parla hispana que trobarem les edicions de "talkies"; és realment jove i meravellosament fotogràfic. Té en alt grau el sentiment artístic i és d'una baronívola postura. Simpatia i art, han donat el magnífic resultat que la Fca obtingué amb "Del mismo barro", que és la millor producció de parla espanyola que s'ha donat fins avui al públic. Cal que agram a l'editora el noble interès perquè els nostres artistes puguin demostrar que eren injustament desterrats de les pantalles mudes. Aquesta producció és argumentalment una magnífica pel·lícula. En alguns moments la preparació de la trama fa que vorei: el ridícul sentimentalisme però se salva amb el gran valor emocional de les escenes següents.

Mona Maris és qui amb Torenà sosté el pes de l'obra amb art meravellos.

"Del mismo barro" és una interessant pel·lícula d'ambient social i internacional, i és segur que en Barcelona corroborarà les nostres paraules.

A. B.

La placidesa i el recolliment del Claustre.

La magnificència i esplendor de la Cort RUSSA.

La incertitud de la vida nòmada, adquireixen un relleu insospitat en

TARAKANOVA

l'espectacular producció sonora interpretada per EDITH JEANNE, R. KLEIN ROUGE i OLAF FJORD, estrenada amb el més favorable dels èxits al

KURSAAL

Exclusiva

RENACIMIENTO FILMS

Per no ésser gros

TEATRES

Teatre Català Romea

Companyia VILA-DAVI

Aquesta nit, a les 10.15. Els dos últims

LA FINESTRA OBERTA

XANDI

Direcció, desenvolupament i comedia d'ESTHERA de

La veïna del terrat

santet en tres actes, original de Gaston A. Nantua, popular autor de "UN MILIONARI DEL PUTNET"

CINEMES

COLISEVM

AQUESTA NIT, A LES DEU: REVISTA SONORA PARAMOUNT "BOMBAS DE OCASIÓ"

Dibutxos animats sonors.

AMOR AUDAZ

Producció Paramount totalment parlada en espanyol per ADOLPH MENJOU, RAMON PEREDA, ROSITA MORENO i BARRY NORTON.

CINEMA PARIS

AQUESTA NIT, A LES DEU: PROGRAMA SONOR

ESTRENA DE

NOCHE DE PRINCIPIES

La tragedia dels prínceps russos a l'estil d'un espectacle complet.

ROSSELLO CINEMA

(entre Psg. de Gràcia i Rbla. Catalina) Telèfon 78110

Aquesta nit, a tres quarts de nou: Noticiari Fox; Comèdia: Periquito i

UN POBRE COMICO

Interpretada per Poe S. Brown, Gertie de Oimsted.

El favorit de las damas comèdia d'embolla, per Harry Liedtke i Marianna Dietrich.

PRINCIPAL
PALACE

AVUI!

AVUI!

la grandiosa i divertida
supercomèdia sonora

DELIKATESSEN

per Daniela Parola i Harry Liedtke

i l'eminent cançonetista espanyola

CONCHITA PIQUER

estrella de la cançó

DIJOUS, 16!

les extraordinàries dançarines i cantants de 'azz

11 Bon John Girls

Avui, dilluns, nit, a les deu
SESSIO DE GALAper a la presentació de la primera
producció parlant, en espanyol de
CINAE-RENAIXEMENTEL AMOR
SOLFEANDOper Imperio Argentina, Valentí Parera,
Alady, Ortiz de Zárate, etc.

Direcció de ROBERT FLOREY

Supervisió de XAVIER GUELL

Cançó "Como las rosas de abril", de
Josep M. de Segarra, musicada pel
mestre Vives

DIGA-DIGA-DOO

amb la intervenció de les TILLER
PLAZA GIRLS — Mutt i Jeff, Loulou,
Gould, Jeannine Merrey, etc.

Sonorització TOBIS KLANGFILM

Es despatxen localitats a Comptaduria,
sense recarrecA MADRID, COM A BARCELONA, I COM
A TOT ARREU!Telegrama rebut per Exclusives Febrer i Blay,
del "Real Cinema" de Madrid:
"Estreno gran éxito. Lleno tarde y noche. Público
impresionado. Saludos. — Urgoiti."

VEGEU AVUI aquest portentós film al

CAPITOL

Cuatro de infanteria

Si és una exclusiva Febrer i Blay és garantia
de qualitatSi sou un dels que no pogueren
entrar ahir ni abans d'ahir al

Saló Catalunya

on es projecta el drama de la vida
social totalment parlat en espanyol

Del mismo barro

féu-vos reservar les vostres localitats
amb anticipació, sense cap
recarrec

articles i reportatges

CIUTADANIA FEMENINA

Parlant amb la muller d'En Blanco Alberich

Item de confessar que en el moment de l'arribada a Barcelona de l'arriscat professor català, la nostra mifada no es dirigia a ell, tot i admirant molt la seva prosa. Ens atreia més la figura de la dona valent que ha sabut dominar els nervis femenins (tan bescantins sempre) per acompanyar l'home triat per fer la ruta en la vida, a través de l'Atlàntic; i l'esperit emocionat empenyia els ulls a buscar-la en el balandre. En veure-la colrada pel sol, serena en l'emoçió, fent manobrar la barqueta amb les seves mans de dona posades al timó i amb la mirada feta en el mar, el cor ens ha parlat d'un feminisme conscient i fort, segur de ell mateix, del que qualifiquem nosaltres de bona llei.

Prop de la dona, un caparró de criatura esguarda la multitud amb mirada intel·ligent i sociable, com si dintre de la inconsciència dels seus pocs anys, la gesta que ha viscut amb els seus pares li hagués instil·lat l'instint de sociabilitat, el desig de viure entre gentes, encara que allà en la solitud de l'oceà; i que en trobar-la, aquella ulls seus, avallats als aplecs espais, a les hui-nositats i a les tonalitats de la mar i a les seves variacions, paoroses o serenes, poguessin ben bé, amplament, mirar com una realitat natural l'aplegament de ciutadania que la rebien. I en veure-la, eixerida i gentil, saludar la multitud després d'una aventura tan insolita, material de no haver pogut, a la seva desena d'anys, tenir una exacta noció dels perills passats, varem sentir per aquella prometedora de dona una gran simplicitat i una gran adhesió.

Es per això que la figura arida de Blanco Alberich, amb tot el seu rellenc, va quedar per a nosaltres difumida, mentre la de les dones, com les d'un quadre, prenen proporcions de primers termes.

I amb un gran desig de conversar amb la mare i d'acarar la nena, ens vam buscar una ocasió.

Totes les entitats esportives han d'enviar un delegat a l'apet que tindrà lloc diumenge vinent en homenatge al professor Blanco.

LA SENYORA BLANCO

Estudiaven Blanco i ella a la Universitat de Kentucky; ella completava els seus estudis, sense seguir cap carrera determinada; ell feia els cursos per graduar-se professor. Allí es conegueren i començà l'idiu que acabà en matrimoni.

Blanco, amb possibilitats econòmiques migraçimes, treballava per poder-se guanyar les despeses d'estudi. Era un cas de voluntat de millorament social; va rebre, i oferi a la seva muller una llar sense luxe, però plena d'ideologia, que va ésser acceptada per la dona conscient, admiradora de l'home que amb la força del seu voler sabia trobar solucions.

La filla nascuda del matrimoni aporta a la llar un raig de llum que tot ho illumina i tot ho coloreja. Mentre el pare treballa per ampliar l'horitzó, la mare dedica totes les seves activitats a la formació espiritual de la nena, a la seva instrucció. Ara les qüestions de la casa interessan la senyora Blanco escassament; ens diu, com a tantes altres dones; deducim que si pogués deixar de fer-les s'hi trobaria bé; al que no deixa a mans de ningú és l'educació de la seva filla. Per ella tota una obsessió. I mentre ens ho explica pensant amb tantes mares de casa nostra que han acabat la seva instrucció quan en edat escolar envien les filles al "Sagrado Corazón", o a "Cluny" o a les "Teresianes" deixant a les portes d'aquests centres educatius tota la seva responsabilitat de mares. Bé és veritat que la senyora Blanco ve d'un país on les dones per res més que per ampliar estudis van a les Universitats, i al nostre tot just ens anem a l'escola primària les de la nova generació.

L'esperit inquiet de Blanco concep el viatge realitzat i sap transmetre a l'esposa la inquietud i el desig. I ja aplegats a una convergència, tots dos estaven per adquirir el balandre i preparar la realització del somni.

EN RUTA

Ens agrada de fer detalls. Inquirim que la senyora Blanco i la nena van abillades durant el viatge amb polaines i una dona amb fidells carter, com a la de muntar guardià, o quan la mar està avallada, porta uns pantalons de roba impermeable que permet de moure's més lliurement i jugar millor; observem que l'almorçament, en la qual no intervé més que la senyora

Blanco, és feta a base de conserves en dos àpats del dia i en l'altre amb condimentació ioc, utilitzant una cistina econòmica alimentada per carbó mineral; ens asseientem que han usat la clàssica galeta dels marins en substitució del pa; que han fet un gran consum de tomàquet de pot per tal d'utilitzar el seu àcid per combatre la possibilitat de l'escorbut i les seves vitamines, per una nutrició adequada; que la menuda Evalu ajudava a l'endrecament d'aquells i dormitoris fent l'aprenentatge dels quefers casolans. Encuriosides, preguntem si era fàcil a les dones de fer alguna labor, i la contesta és negativa, perquè les activitats totes dels valents navegants s'havien de posar a contribució de la minúscula nau; inquirim com haurien atès una probable anormalitat de la salut, i se'ns parla d'un botiquí completíssim, demostrant de previ ben orientada del matrimoni Blanco.

I ja ensinistrats en les minúcies de la vida material, volem saber com es desenvolupava la de l'esperit. La nena ni per un moment ha donat mostres de cansament o de penediment; ens ho expliquen, donada la seva edat, que li feia veure l'aventura com un joc. La muller de Blanco ha tingut moments de lassitud, explicables per l'esgotament del sistema nerviós, el qual ella, per domini de la voluntat, feia reaccionar valentament. I aquest miracle s'observa per l'adhesió constant al marit i per la fe en la seva actuació.

La muller de Blanco s'ha sentit segura al seu costat, que ni en emprendre el viatge ni en tota la seva durada ha dubtat mai de l'èxit, perquè ha vist sempre el seu marit vencer amb la seva forta personalitat.

En considerar aquest cas l'adhesió de l'un a l'altre, arribat a transformat-se en el fatalisme que Blanco i la seva dona formulen dient que o "tots" reaccionen o "tots" morien, el pensament se'n va vers aquestes cases de famílies desunides, tan comú en el viure actual, que no se senten units per cap ideal i que res no és prou a lligar-los psíquica. I aleshores cal pensar si en aquestes llars no hi falta un home, arriscat, fort, intel·ligent i amb prou domini perquè la dona, amb el seguretat d'ésser ben dirigida, hi posi tota la confiança i també tot l'amor. Pensem que fora cas de presar-hi i de dirigir l'educació dels nostres fills cap aquesta viarany per tal que la família, com a institució social, tingués una base de perfecte equilibri.

EL NOSTRE HOMENAJE A MARY BLANCO

Mary Blanco ha deixat en el nostre esperit fement un sediment de convicció pel seu feminisme, que no és el d'estridència, sinó el de fortlesa.

Mary Blanco ha estat la dona valenta que, serenament, al costat de l'home, pare de la seva filla, i amb aquell que ha travessat la mar, amb el sol guiatge de la fe en l'espòs i l'únic estimul de l'amor a la família per ella voluntàriament constituïda.

No és, doncs, la seva una obra pròpia; però és la de col·laboració i, per tant, té la valor de l'actuació viva i de la disciplina, posant-hi la delicadesa de la seva feminitat feta amor per als seus.

Per això nosaltres, davant la figura gentil, de tipus llatí, de la senyora Blanco, aureolada per la gràcia de l'aventura, ens inclinam amb tot el respecte, desitjant que moltes dones catalanes aprenguin de saber portar com ella el timó de la nau familiar, amb valentia, però també amb la tendresa femenina, i amb la intel·ligència que cal per arribar bé a port.

I és clar, desitgem també que els homes de casa nostra puguin donar, com Blanco a la seva dona, la sensació d'una màxima confiança i d'una absoluta fe en les seves decisions.

MONTSERRAT JORDI
Ciutat, octubre de 1930.

El professor Blanco a Barcelona

UNA GENEROSA INICIATIVA DE LA FEDERACIÓ D'ALUMNES I EX-ALUMNES DE L'ESCOLA DEL TREBALL

Amb motiu de la visita que el professor Blanco Alberich, junt amb la seva esposa i la seva filla féu anit a l'Escola del Treball, sorgí entre els alumnes obrers la simpàtica idea d'iniciar una subscripció popular per tal de traduir pràcticament l'entusiasme de Barcelona palesat en l'acolliment tributat al seu heroiu ciutadà.

	Ptes.
La Federació d'Alumnes i Ex-alumnes de l'Escola del Treball	50
Dr. Director	100
Màxim Pulido	5
Ferran Abadía	2
Josep Usón	2
Josep Canós	2
Francesc Grau	1
Pere Manzanera	2
Enric Tudury	2
Jaume Llopert	3
Alexandre Ribó	1
Jaume Orellana	1
Daniel Triguell	1
Ramon Pignau	2
Joan Tascó	1
Joan Aguilera	1
Francesc Obon	10,50
Bonaventura Soriano	0,50
Joan Falcó	0,50
Josep Guinovart	1
Domènec Tapioles	0,25
Josep Ibez	0,25
Bat Ferrer	0,50
Guillem Xifré	0,50
Enric Badena	0,50
Juli Pagés	0,50
Manuel López	0,50
Josep Ribes	0,50
Eugeni Mora	0,50
Antoni Calvera	1
Josep Herzer	0,50
Joan Anguera	1
Lluís Gil	1
Anselm Nogues	1
Josep Cugat	2
Miquel Sala	2
Miquel Ferran	1
Ricard Baldo	1
Josep Aisa	0,50
Carles Villosa	0,50
Salvador Martí	0,50
Joan Demareve	0,50
Joan Martí	1
Joan Sans	0,50
Narcís Planas	0,50
Sagimon Bertran	0,50
Joan González	0,50
Candid Sánchez	0,50
Josep Montfort	1
Joan Pansa	1
Manuel Velasco	1
Manuel Llobet	1
Vicenç Olivé	1
Carles Civit	1
Josep M. Sangués	1
Josep Andreu	1
Antoni Moliner	1
Joan Cabrer	1,50
Lluís Segura	1
Manuel Fubla	1
Ramon Royo	1
Enric Pareja	1
Francesc Brás	1
Francesc Pol	1
Jaume Corià	1
Evart Vidal	1
Antoni Spier	1
Francesc Riquet	0,50
Abdon Hernández	0,50
Ernest Angulo	1
Josep Trabat	0,50
Lluís Montanyés	1
Ramon Andreu	1
Josep Pasaura	0,50
Feliu Oliveres	0,50
Joan Creus	0,50
Agustí Collet	0,50
Josep Ribes	1
Alexandre Molit	0,50
Manuel Tomás	0,50
Agustí Lorente	0,50
Josep M. Roca	0,50
Josep Perelló	0,50
Francesc Martí	0,50
Salvador Tercé	0,50
Manuel Alier	0,50
Rafel Pon	1
Antoni Prats	0,50
Ramon Ripoll	1
Josep M. Toledo	0,50
Josep Pujol	1
Josep Coma	1
Josep Figueras	1
Miquel Romagosa	1
Angel Nonell	1

Del míting pro-Macià

En relació amb la nostra informació de l'edició anterior sobre el míting pro-Macià... no celebrat, hem de fer present que dificultats d'última hora ens impediren de publicar els discursos dels senyors Riera i Puntí, per l'Unió Catalànica, i Roa, per l'Esquerra Universitària.

PILOTA BASCA

AL FRONTO NOVETATS

RESUM DE LA SETMANA

El més sobresortint d'aquesta setmana han estat els partits celebrats les nits de dimarts, divendres, dissabte i ahir.

El dimarts, el tercer Echevarria, Cazalis II i Anton, amb braçal vermell, varen jugar contra Pistón i Guillermo, blaus.

La gran actuació del davant vermell va fer que el marcador estigués durant tot el partit a favor del tercer, marcant aquest el punt 40 quan els blaus esdevan a 35.

Cazalis II, al mig, va ésser un bon elx, col·locant molt bé i rebent força enèrgetica. El més flux Anton.

Dels blaus, Guillermo, fins al punt 25 va ésser el colós de sempre, però d'aquí endavant va fluïxar un xic.

Pistón no es va mostrar tan bon rematador com ens té acostumat; malgrat això va fer algunes de les seves genials jugades a les dues parets.

Dijous a la nit Irigoyen III i Navarrete, vermells, batoren Cazalis I i Cazalis II, blaus, per 40 a 33.

Un partit en el qual el vell pilotaire Navarrete ens delectà amb les seves clàssiques jugades de dreta col·locant com en els seus millors temps.

Cazalis I, desconeixedor de la canxa, va jugar regularment; amb la dreta es mostrà com un gran pilotaire, però deseneceat en els remataments. El seu germà tampoc tingué un dia dels seus, si bé es va defensar força bé.

El tercer Echevarria, Arriola, Celaya, amb braçal blau, jugà divendres contra la parella Pistón-Guillermo. Van guanyar els primers per 40 a 32.

Va ésser un altre partit de triomf per a Echevarria, el qual sembla que està disposat a donar més d'un disgust als contrincants, ja que està en una forma esplèndida.

Arriola i Celaya varen ésser uns bons ajudants del petit davant.

Disabte, Irigoyen II i Navarrete, vermells, varen perdre després d'un partit molt emocionant, durant el qual aquesta parella portà la davant fins al punt 35, contra els blaus Hernández i Cazalis II.

Després de dues igualades en els punts 37 i 39 es decidí el partit a favor dels blaus.

Cazalis II va tenir un dels millors dies. A mesura que avançava el marcador s'anava refermant més el gran saguer, i aconseguint imposar-se als contraris, que a estones semblaven dominar el partit.

Hernández va ésser un digne company d'equip. Irigoyen II va actuar molt enèrgetic i Navarrete fins a la darrera desena també jugà amb molt entusiasme.

El partit d'ahir a la nit va

Francesc Albin ... 1-
Rafel Bgués ... 1-
Joan Isena ... 0,50
Dídac Márquez ... 1,50
Victor Rodríguez ... 1-

Suma i següent ... Ptes. 243-

Una carta de la vídua de

Martí Vilanova

Hem rebut la següent carta, que publiquem honoràdissim:

"Sr. Director de LA RAMBLA DE CATALUNYA".

Distingit senyor:
Per mediació de l'amic Ramis he rebut la quantitat de 2.303'80 pessetes, import de la subscripció que vostès obrien a profit meu i del meu fill.

Tinc també rebudes 20.609 pessetes de la subscripció oberta a "La Publicitat" i 5.843'30 pessetes de "La Nau".

Voldria que em deixéssiu aprofitar les columnes del vostre periòdic, per remercier a tots els que s'han interessat per nosaltres amb motiu de la pèrdua del meu estimat marit, els amics que iniciaren la subscripció, als periòdics que varen ajudar-hi amb el seu concurs desinteressat i a tots els que hi han contribuït.

Per la meua part no oblidaré mai la magnífica mostra de solidaritat rebuda amb tan trist motiu i sabré fer comprendre al meu petit Jordi que el seu pare ho va donar tot per la llibertat de la terra i dels homes, i que quan ens manca l'ajut del seu braç trobarem un gros estol d'homes generosos que ens ajudaren.

Pensant en el meu Martí, que sentia un plaer a ajudar els perseguides, i encara que la nostra situació no ens permet d'ésser tan generosos com voldríem, li prego ingressi en la subscripció per als presos i exiliats, "en memòria de Martí Vilanova", la quantitat de 300 pessetes, que trobarà inclosa en la present.

I repetint-li el nostre pregon agraïment per tot el que salutades afectuosament en nom propi i del meu fill

N. Cardona yda. Vilanova

Figueras, 5-10-1930."

Els periodistes intenten batre, actualment, el rècord dels processaments. Es un "cross" molt divertit. Per ara Peyró ocupa el primer lloc.

Ésser una completa reivindicació del colós Guillermo, el qual, amb Irigoyen III a la davantera, va batre, per l'eloqüentíssima diferència de 17 punts, el tercer Echevarria, Arriola i Celaya, els quals no s'arribaren a entendre en tot el partit.

Una notícia — per cert ben satisfactòria — hem de donar avui als nostres lectors. El simpàtic davant Oldazabal, el qual temps enrera sofria una greu ferida al braç, i que semblava que no tornarem a veure més per la canxa, torna ésser entre nosaltres i a punt de debutar.

Segons ens ha dit ell mateix, està completament restablert i tant fort com en els seus bons temps. Sembla que està disposat a tornar a posar càtedra de bon davant i a deixar-nos fruit un altre cop de les emocions que tantes vegades hem experimentat en jugar el valent pilotaire.

No celebrem cordialment, esperant que sigui ben aviat aquest interessant debut.

GAFI

L'ESPERIT DELS DIES

Gandhi, Romain Rolland i Macià

El "Mahatma Gandhi", de Romain Rolland, ha estat un dels volums més venuts en la Diada del Llibre. El nom del Macià que ha signat el pròleg ha influït, sens dubte, en aquesta divulgació. Difícilment un home hauria pogut trobar, per als catalans, una propaganda editorial més decisiva. El gest de Macià, en firmar el pròleg, equivalia a dir: "Catalans, llegiu aquest llibre."

Després d'això no caldrà pas que diguem, per la nostra banda, si el llibre val o no val la pena d'ésser llegit. El nom de l'autor ja n'és una altra garantia. Gran i sovint llampegant escriptor; escriptor de raça, és com a artista admirable. Però més admirable, encara, com a home i com a consciència liberal. Romain Rolland, en quin conflicte humà, en quina crisi de la llibertat, davant de quin crim dels poders constituïts no ha fet sentir la seva veu alterosa i vibrant? L'amor a la humanitat, l'amor als caiguts, als humils, és el que inspira essencialment la seva obra. Ell és l'apòloga del cristianisme humanitari de Tolstoi; ell fou una de les primeres consciències europees a revoltar-se contra el gran crim de la guerra gran; ell ha estat un dels primers a comprendre tot el valor humanitari del moviment hindú i l'alta valor moral de Gandhi.

Per això escriu aquest llibre. Història del moviment hindú envers la seva alliberació del poder d'Anglaterra i encara més concretament del poder de la civilització occidental; síntesi de les idees nacionalistes, religioses i humanitàries de Gandhi; retrat psicològic moral del gran Mahatma, que alguns consideren com un sant, i que d'altres voldrien divinitzar, que ell, però, no vol restar més que home.

En resum, per a Romain Rolland el Mahatma és la consciència humana més pura d'aquest temps, i el moviment hindú impulsat per ell, la revolta dels temps moderns contra tot això de més material, de més cruament inhumani que hi ha en la civilització occidental: l'oposició dels valors de l'esperit al maquinisme.

A qui vulgui, doncs, fer-se càrrec de tota la importància humana i social que pot tenir aquell gran moviment alliberador i religiós, li cal llegir aquest llibre. Qui vulgui una informació ràpida de les causes materials i psicològiques d'aquest conflicte que a cada moment torba la impossibilitat anglesa i en desvetlla els seus instints sanguinaris, amb aquest llibre restarà satisfet.

Però, sens dubte, no és això, o no és això fonamentalment el que ha induït a Macià a contribuir a l'alta exemplaritat que se'n desprèn. Ell ha volgut mostrar amb aquest llibre als catalans el preu amb què cal pagar la llibertat; ell ha volgut mostrar com l'esperit es fortifica en el sofriment, com es purifica castigat per la injustícia. Ell ha volgut

mostrar també a tots aquells que són o volen ésser directores d'un poble, com la fidelitat als propis ideals, com l'estar disposat en tots moments a sacrificar-ho tot: lisença, llibertat i vida, és l'única manera de guanyar-se la confiança del poble, de suggestionar-lo, de fer-lo obeir, si convé fins a la mort. Com fins aquesta actitud és l'única actitud que acaba per imposar respecte a l'enemic.

Sens dubte, els procediments al·ligeradors d'Gandhi no serien aplicables igualment a tots els pobles occidentals. Hi ha alguna cosa en les seves doctrines, en les seves creences, en la seva pròpia santedat que ens repugna. Però l'espectacle d'aquesta gran força moral, que s'oposa i que a la llarga, acabarà per vencer el gran poder material d'Anglaterra, és, indubtablement, confortador i esperançador per a tots els pobles oprimits.

CATALUNYA A LES MARS

Vet ací un llibre que ens deixa una mica embriagats de glòria i també amb una mica de melangia al cor. És un llibre que ens fa adonar de la passada grandesa de Catalunya i, per contrast, de la seva decadència actual.

"Catalunya a les mars", és una història crítica de la nàutica catalana, de l'economia i de la cultura del nostre poble en tot el que té relació amb la mar, i de les relacions que la mar permet de tenir entre la nostra terra i les terres llunyanes que a voltes prenen als ulls i a l'esperit dels navegants contorns misteriosos.

Llibre d'una vasta documentació i d'un sentit crític admirable, prova que el seu autor, Gonçal de Reparaz (fill), és un nauta d'una rara perícia per navegar per la mar plena d'ombres i d'esculls de la nostra història medieval.

Potser — diu el pare de l'autor, que és alhora prologuista del llibre — aquest llibre tindrà el defecte que el seu autor no sigui català. Aquestes paraules ens semblen gairebé una blasfèmia. Per part de l'autor, el fet que no sigui català pot fer més desparatissat el seu esguard i més imparcial els seus judicis. Per la nostra, més gran la joia de veure reconeguda la passada grandesa de Catalunya, i adés la seva glòria, adés la seva força.

Altament ens és gràt de veure com en mans estrangeres — però, res pot dir a Gonçal de Reparaz estranger a casa nostra? — el nostre idioma servei la seva flexibilitat i fins la seva gràcia.

Amb una certa amargura, que l'humor dissimula, el prologuista es planya de les dificultats que per a trobar editor ha tingut el llibre. Ah, per què veure en això cap senyal de menyspreu? La llarga experiència d'escriptor no li ha ensenyat a Gonçal de Reparaz que aquest és el destí de tots els bons llibres?

DOMENEC GUANSE

NATACIO

A LA PISCINA DEL CLUB NATACIO BARCELONA

LA DELEGACIÓ DE BLANES TRIOMFA EN LA LLUITA DE DELEGACIONS COMARCALS

DEL C. N. B.

Ahir al matí a la piscina del club degà tingué lloc la celebració del torneig de delegacions del C. N. B. Com era d'esperar, el triomf fou per al Blanes, encara que de justesa, ja que entre ells hi ha nedadors de categoria com Mora, Serran i Pujol, i això representava un fort "handicap" per a la resta de delegacions un xic més modestes.

Els esportius tenen un deure a complir amb el professor Blanco.

PLAÇA DE CATALUNYA, NUMERO 7

Suma i següent ... Ptes. 243-

Dificultats de darrera hora ens obliguen a limitar forçosament els nostres habituals "stocks" de paper i, per tant, a disminuir el nombre de pàgines de la nostra edició d'avui.

La justesa del temps ens priva, per avui, de posar remei a aquesta lamentable contingència, que esperem que els nostres lectors sabran dissimular.

Aquesta és la concòrdia

Tant d'enrenou com han mogut i mouen els regionalistes en cerca de la concòrdia, tant com apremen la veu i el concepte per no desentoni i es regiren i avaloten quan nosaltres tirem pel camí del mig, ara resulta que al marge d'ells som nosaltres, els estridents, els busca-raons, els enredaires i avalotadors els que fem la concòrdia i l'entesa cordial.

A avantguarda els homes ens avem més fàcilment. A avantguarda, junt amb la idealitat més pura i més extrema, marxen, també, tots els que tenen plets de justícia a plan-tejar, els que porten el cor adolorit per la vexació, els que viuen apla-nats sota el pes de la iniquitat a voltes secular. Quan els dissorts aixequen l'esperit enlaire i confien la seva guàrdia en una obra futura, aleshores tots són germans. Junt a la Revolució no hi ha jerarquies, ni classes en les resolucions: totes són immediates i de la mateixa qualitat.

El cas Macià palesa aquesta conformitat de tota la ciutadania espanyola amb les nostres angoixes. Protestes d'arreu de la Península s'ajunten a la de Catalunya; entitats, ciutats senceres fan sentir la seva veu revoltada; els oradors de mit-ting tenen l'aplauïment segur en esmentar en sentit encomiàstic el nom del nostre cabdill. La concòrdia, la gran concòrdia, l'ha feta més viva i únicament a ella hem de donar tant anys fou acusat pels nostres conservadors d'esgarriar i matusser.

Els conservadors no hi ha manera que s'avinguin. Han creat un excés d'interessos i fundacions entorn de coses injustes, la persistència dels quals, a més d'un anacronisme, és una vexació. Aquest muntatge de conceptes i d'indústria no pot ésser fàcilment desballestat pels que no tenen altra dèria que traduir al català aquells conceptes i organitzar en català aquella indústria. Tota revolució, tota argumentació, per avallada que vagi amb arguments i lògica de pes, no serà entesa més que com una competència ruïna. Els manca el desprendiment prou per prescindir del seu temperament i de les seves necessitats immediates. Enfront d'aquella balumba que han aixecat els segles s'enteneixen, la creuen immortal, la volen immortal, sense pensar que els segles mateixos han socavat els fonaments.

Som nosaltres els que donem el to enlairat a la nova llei que volem bastir. I som nosaltres, perquè la concòrdia, l'entesa cordial, el catalanisme l'hem netejat de floridures i coses rònegues, hem abatut aquelles ideologies que avui puneixen encara els homes d'una manera feréstega. Junt a aquests dissorts ens hi hem confiat, i s'hi hem barrejat fins a confondre'ns, i a arribat el moment en què tots som uns. En apropar-nos a ells, han vist i han tocat la nostra dolor i la nostra angoixa, i se'ls hi ha aferrat també als endrintes.

Nosaltres bastim amb els ciutadans en revolta la gran concòrdia. Ens confiem en les nostres esperances, i la duresa del present trágic i la fe en l'esdevenidor pròxim i renovador és vincle d'amistat. És la tragèdia qui ens apropa i és la revolució contra la tragèdia qui ens uneix. I no és afany destructiu la nostra companyonia, sinó afany constructiu.

No és comprensió intel·ligent, ara ja és emoció, viva emoció pels nostres plets. Entre la intel·lectualitat castellana que vingué en caravana a la nostra terra fa alguns mesos, qui parlà més bravamet incorporant-se als nostres desigs foren els homes d'esquerres. Quan parlava un dretista sentí l'esforç que feia per entendre'ns i l'esforç que feia per afagar-nos, compreníem que li quedava un rau-rau dins l'esperit, i amb molta traça es reservava una poma per a la set. Foren els homes d'esquerres els que s'obriren més amplament; esbalzaren tot el seu cervell perquè Catalunya i els seus ciutadans de Catalunya entressin dins. Aquelles idees han fet fora i del cervell marxen al cor, i com que els governs espanyols han aïllat les nostres angoixes, ells s'han sentit colpits com nosaltres de la persecució.

És l'altra concòrdia: la dolorida i justiciera, la dels perseguits pels poderosos sense llei humana que els bridi, la dels abatuts per totes les inclemències. Aquesta és la que avança en aquests moments per arribar-ho tot d'una vegada. I a aquesta és a la que nosaltres portem el nostre plet i amb aquesta és amb qui ens juramentem solucionar-lo amb cordialitat i dignitat.

J. AIGUADER I MIRO

Una revolució vista per una dona

Buenos Aires, setembre de 1930

El dijous dia 5 de setembre, cap allà a les deu del vespre, el meu fill, estudiant de Dret, em parlava des del Centre (nosaltres vivim a un extrem de la ciutat) per dir-nos que no passéssim ànsia per ell, que estava sa, sense novetat. Ja vaig dir-li que no sabia per què no havia d'estar-ho. M'innovà llavors que havia estat en una manifestació d'uns cinc mil estudiants, a la plaça de Maig; que la policia, és a dir, l'Esquadró de Seguretat (que n'és, o n'era, una rama; no n'és, perquè ara l'han desfet), descarregà sobre la massa inerm d'aquell jovent, on n'hi hagué un de mort i uns quants de ferits.

Que els ànims estaven exacerbat feia temps; que "estat de l'administració pública era un caos, i que tot això anava congriant el descontent i la revolució, era en la consciència de tothom.

Feia alguns dies que llegíem en els diaris que els òrgans i publicitat mundials es feien eco d'aquest malestar d'aquí i de la imitació d'una revolució. Però, quan a vida va ésser si fa no fa com sempre, ningú no diria que s'havia produït successos transcendents, com aquell qui diu, en girar una cantonada.

El divendres el jovent estudiantil va fer guàrdia a la Facultat de Medicina al cadàver de Juvenici Aguilera, el company caigut el dia abans. Ell era estudiant de la Facultat d'Enginyeria. Se'l disputaven, els grups de les diverses Facultats, per honorar-se'n, amb aquella solidesa i amor que el cas mereixia. Ell no tenia domicili familiar aquí; era d'Entre Rios.

La indignació pels fets vandàlics del dia anterior era profunda; l'unió creixia per tot. Els joves estaven dis-

els estudiants hi havia efervescència i que era imminent qualsevol esclat a qualsevol moment.

Jo anava pel carrer de Tacuari, tranquil·lament; sento una canona-da, però em vaig pensar que era un accident de tràfic; en sento una altra, i ja em vaig dir: Això és, possiblement, "la revolució".

La gent sortia dels seus tallers; aquells carrers són plens de botigues, de petits negocis... Tothom eixia, en actitud expectant, guaitant vers l'avinguda i la plaça de Maig. Jo també m'anava girant, guaitant enllà, com feien els altres. Vaig anar seguint el meu camí, fins al 700, que era on anava. Vaig trobar l'amiga tota excitada, i ella feia anar a cercar el seu nen a l'escola; moltes mares anaven fent el mateix; vaig estar-hi uns moments, perquè tothom estava afectat i jo no sabia si després se'm faria més difícil trobar manera d'anar-me'n a casa.

Passaven els autos, bronzants, fugin, tots del centre de la ciutat, i tothom deia:

—Ha esclatat la revolució. Ha estat declarat l'estat de setge.

Hom sabia que el president Irigoyen havia deixat el lloc al vicepresident Martínez; que aquells senyors havia fet la "gauchada", ben dissortada, d'enfadar més la gent, declarant de seguida l'estat de setge; que qui havia anat a atacar els estudiants indefensos el dijous havia estat el ministre de l'Interior, González, contra el parer d'Irigoyen i sent-se'n responsable.

Vaig arribar a casa; el meu fill havia parlat per telèfon que no li passava res, però que els companys es reunien i que estaven disposats a llançar-se al carrer a derrocar el govern.

El poble estava al carrer, tothom simpatitzant amb el moviment de salvació.

Era una revolució que no havia de costar ni una gota de sang perquè, fora els que havien provocat del govern d'Irigoyen, tothom la volia.

A primera hora de la tarda, el general Uriburu entrava a la ciutat, amb els cadets del Col·legi Militar. L'aspecte triomfal dels carrers augmentà, si no estava ja prou saturat i càlid d'excitació i d'afecte. Alguns vegada se sentia qualque tret isolat.

A la plaça del Congrés, un escamot emboscà del règim repudià feia foc a la multitud, des de l'edifici del Congrés i des dels alts de la "Confiteria del Molino". "Hi moriren dos cadets i alguns transeünts; la multitud, avalotada, entrà a la confiteria, i allà tombà i trepitjà tot el que pogué. La ràbia encenia els cors, i la represàlia més forta fou al diari "La Epoca", irigoyenista. Allà es desfegà de bo de bo l'enig; així mateix, a la casa del diminit president. Hom tirava estatuts, papers, rompia mobles; tot anava en doina. Els trets s'espeïen, i els estudiants, la major part d'ells sense armes, i les noies, i la multitud, en fi, assistien a la revolució d'aquella tarda. Però els joves s'en van en llur serenitat. Molt se sonaven les bales, els cantaven, i en vivien "en ures", als coneguts, si algun en veien, pels balcons.

Cap al tard tot era apacivat i la revolució guanyada.

Cap servei públic fon suspès. L'aigua, la llum, els carterers, tot féu la seva via.

El dimenge la gent comentava els fets del dia anterior; s'anava pels

L'actual normalitat

En primer lloc, normalitat de premsa.

No hi ha censura; però apliquen un codi que va ésser imposat per qui no tenia cap mena de dret, sense el requisit de les Corts (el més important de tots, l'únic essencial), promulgat en una època durant la qual la premsa estava amordassada.

No res menys, tenim la llei de jurisdiccions i les disposicions d'ella que han passat al codi militar vigent.

Amb això n'hi ha prou, aplicant-ho amb rigor, per a reduir a no-res tota l'opinió pública. El ciutadà espanyol està perfectament encadenat per les lleis. L'única cosa que ens estranya és que, de tant en tant, les suspensions per tal de poder governar d'una manera arbitrària. No cal apellar a aquestes injustícies: la llei ja és prou injusta.

Normalitat electoral.

Ens hi encaminem, i serà proclamada solemnement el dia que el govern hagi acabat de muntar tota la maquinària per a poder falsejar l'opinió pública en un sentit determinat.

No és cap secret per a ningú que governar, dins l'Espanya actual, no vol dir estudiar allò que convé al país i mirar d'aplicar-ho d'una manera oportuna, sinó que significa salvar determinades institucions i fer per manera que puguin manar, sense cap responsabilitat efectiva, els irresponsables.

Normalitat de les vies públiques.

Els guàrdies de la seguretat han estat proveïts de cotxes blindats, ametralladores i bombes de gasos lacrimògens. Diu que això passa a tot arreu. Si i no; a tot arreu els cossos de seguretat han perfeccionat l'armament. Però com que la seva finalitat primordial no és ni de vèncer la sang dels ciutadans, ni de guanyar victòries, només surten armats de totes les peces en moments de terrible perill de la tranquil·litat pública.

Així, amb el més petit pretext hem de veure pels carrers autos blindats, ametralladores i gasos lacrimògens.

Què té de particular això en un país que els simples guàrdies de se-

guretat, els "policemen", van dia i nit arrossegant un sabre, i que fan servir aquest instrument de fer sang per reprimir les sensilles eròtiques d'estudiants que volen avançar les festes de Nadal?

A tot arreu del món els "policemen" duen bastons i es valen de mangueres; aquí, amb el més petit pretext solien armats de fusells. S'hi veu l'abstracció moruna per a la "fusilla". Tots els funcionaris en voldrien portar.

Però ara, fins per a resoldre els conflictes de circulació, veurem "tanks", ametralladores i gasos.

Evidentment, quan un règim confessa que per a defensar-se contra l'oposició necessita exercit d'infanteria, cavalleria i artilleria, demostra que no està gaire ferm. Autoritza tothom a creure que l'oposició és forta i respectable; que ell no té gaire força moral i que, si un dia li fallen els pretorians, no li quedarà més remei que anar-se'n per no tornar mai més.

Heus aquí explicada la normalitat actual; com més es vagi consolidant, més s'anirà tancant.

El si el poble ho vol.

ROSSEND LLATES

P. D. — Un cop acabat l'article m'adono que faltava per remarcar que, enmig de tants inconvenients, la nostra normalitat té un avantatge: que poden viatjar gratis cap a l'estranger, i això sense haver obtingut cap beca del ministeri d'Instrucció pública; ara les beques les donen al de Governació o, encara menys, a qualsevol govern civil de "provincia".

I encara un altre: que per mica mica que us distingui, sou gentilment visitat a domicili, traslladat a la "torre" del carrer d'Entença per temps tan indefinits com vulguen, i sempre acompanyat d'una bona colla d'amics i ciutadans. Ara aquest cas ha ocorregut amb bons amics de nosaltres, i és molt probable que es repetirà molt sovint. Qui digui que el règim té abandonats els ciutadans, és un farsant. O si no, que es consultin les llistes que porta aquests dies la "brigada social".

Tant que ens pensàvem que en això de l'humorisme ho fèiem mitjanament, i que un dia o altre arribaríem a tallar el bacallà, i ara ens surt aquest competidor del governador, que ens resulta el primer humorista de la província. Està vist que un hom no pot fer-se mai il·lusions. Perquè mireu que arribar a fer creure a tots els periodistes que el visiten quotidianament, que és un delictes el fet d'exhibir una estadística en la qual es diu que si a Espanya amb 22 milions d'habitants es compren 12 milions de llibres, vol dir que cada 100 espanyols només compren 5 llibres a l'any, i si a Catalunya, amb 3 milions d'habitants, es compren 400.000 llibres, vol dir que cada 100 catalans compren 133 llibres.

castellans i no arriben a comprar-ne ni 14 de catalans; arribar a fer veure que el fet d'exhibir una estadística així és constitutiu en delictes d'atemptat a la integritat de la pàtria... vaja, senyor Despujol, que no hi ha dret a burlar-se de la gent... Que els periodistes el vegin a veure tots moixos i esportats, amb aquella emoció que inspira el fet de trobar-se davant de la primera autoritat de la província, que hom ha de suposar que només ha de badar la boca per a dir sentències! Però que després resulti que els pren el pèl... home, senyor Despujol, almenys avís-ho abans, que tots hi vindran preparats, si es tracta de fer bromes, i fan portar un nas de cartó, i l'altre engegada corre-cames pel soló de Carles III, i el més enllà farà el "burro" amb qualsevol "bonito juguete japonés", d'aquells que venen a les terrasses dels cafès. Però humorisme sense avísar, no.

Espanya consumeix anualment 5.500.000 melons. D'aquests melons, en corresponen 500.000 a Catalunya. Si 22 milions d'espanyols consumeixen 5.500.000 melons, toca 1/4 de meló per espanyol. Si 3.000.000 de catalans consumeixen 500.000 melons, toca 1/16 de meló per català. Conclusió: els catalans ven més meló alimentats de meló que els espanyols.

Això és una estadística matemàtica. Qualsevol pot comprovar les xifres; no hem fet trampes. És una estadística comparativa, amb vistes a què qualsevol triarista de melonars que ens llegeixi se senti picat de l'mor propi pel fet que toqui tan poc meló per català, i es decidís a incrementar la producció. Això és una estadística, purament i simplement, oi?

Doncs, no, senyors. Segons el governador, això és un atemptat a la integritat de la pàtria. Quin humorista, el general Despujol! Si boiréssim d'Arbeca o de Tuiques — i tots els nostres respectes pels arbecuins i pels tuiques — potser fins ens ho arribaríem a creure. Però quan un home ha portat una escopeta per a zer-

ar aquesta pàtria, i ha estat manat a les ordres del general Berenguer, avui cap del Govern, i del general Marzo, avui ministre de la Governació, i ha passat gona i mitria, i ha conviscut a la vora de tres anys amb els polles, sentint petar de lluny i de prop les bales, i ha ajudat a ben morir més de deu i més de vint companys pels hospitals, un hom ho sap tan bé, el que és la Pàtria, que quan ve un governador i parla d. què l'exhibició d'una estadística de lectors és un atemptat a la integritat de la Pàtria, el menys que se li pot dir és que tot i reconeixent-li les seves qualitats d'humorista, les reserves per a una altra hora, i que procuri tenir el do de l'oportunitat.

Estem certs que si agafem l'home més negat, i el posem de jutge, i me li presentem l'estadística de lectors d'Espanya i Catalunya que hem transcrit, no hi trobarà res de punible. Si el general Despujol hagués dit seriosament que creia que l'exhibició de la dita estadística era un atemptat a la integritat de la Pàtria, la cosa seria realment molt "seriosa". Hi ha simpaties moltals. Hem de creure que és que l'home ja voler demostrar un xic d'"april". Però l'"april" es pot demostrar en coses més planes i més manejables. La integritat de la Pàtria és una cosa massa seriosa perquè tot un governador es pugui permetre el luxe de fer-hi humorisme, sorprenent la bona fe dels periodistes, que van a escoltar-lo amb aquella il·lusió de pensar: "A veure què dirà avui l'orador!"

J. VENTALLÓ

AHIR, A SANT ANDREU

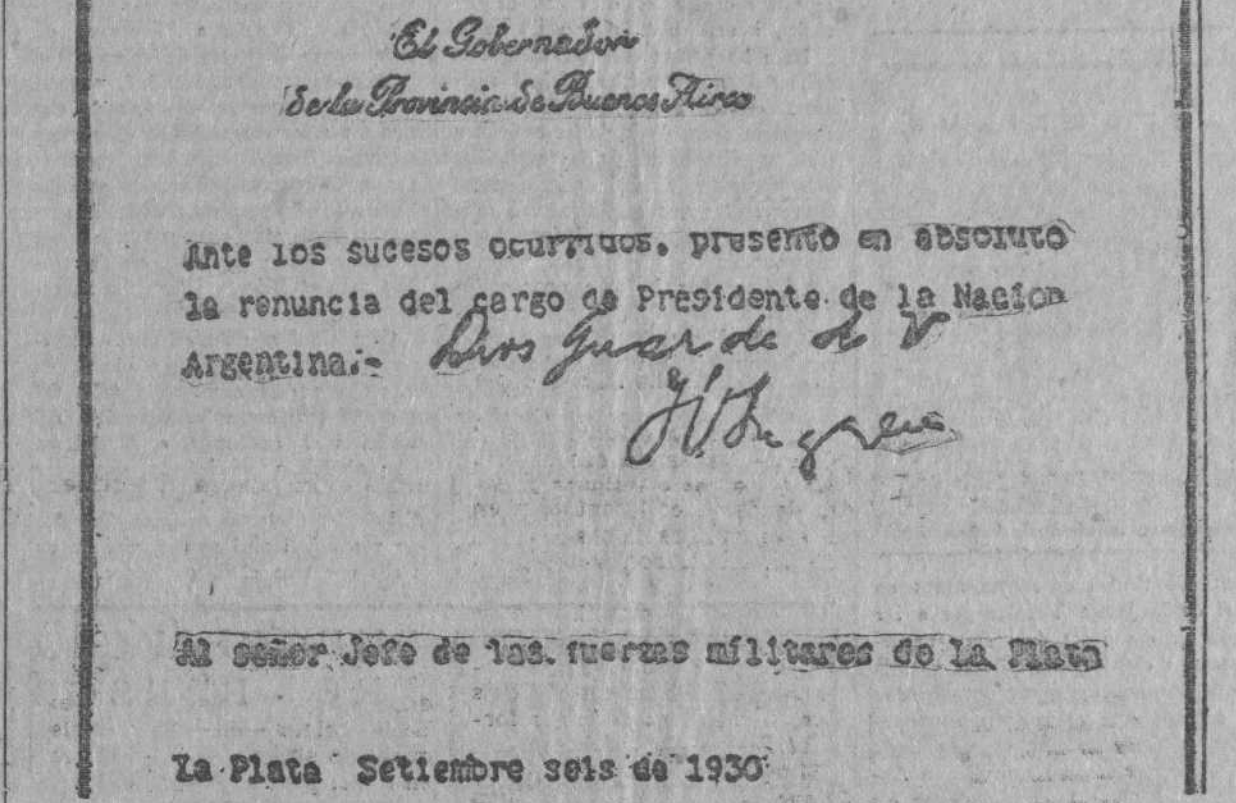
El poble traslladà les despulles d'Ignasi Iglésies

Ahí al matí, davant d'una enorme gernació, foren traslladades al panteó onerat pel poble, les despulles d'Ignasi Iglésies, el seu poeta.

Fou un acte d'emoció i de sinceritat. Un acte cordial del poble, que l'estimat absent sabé honorar tothora amb la seva gran cordialitat germana.

Des d'aquestes planes catalanes, saludem fervorosament el record viu d'Ignasi Iglésies, que passà ahir, palpitant, per aquell poble seu de Sant Andreu.

Cada dia es perd la vergonya de més persones.

Al señor Jefe de las fuerzas militares de la Plata. La Plata, Setiembre seis de 1930.

No per res, sinó perquè la gent ho sapiga i perquè si cal es pugui trobar fàcilment un model de cartes i documents, reproduïm una fotografia del document model de renúncies, escrit no fa gaire pel President Irigoyen.

Un document així sempre és bo tenir-lo en la memòria.

posats a qualsevol cosa, i el poble es va trobar, com inconscientment, arborat del fervor que cal per a llançar-se a lluitar i haver el tot pel tot. Tot aquell dia, com una reguera de pólvora, una onada que l'hora era arribada, que no es podia tornar enrera, dominava l'aire. Una expectació hi havia arreu.

Anàvem aquest dia amb una meva nena pel carrer de Floridà, i travessant la bella Diagonal Sáenz Peña, contemplàvem la quantitat invadida d'homes parats, com si fos festa. Ella mateixa se'n donava.

—Fixat, mare, tants d'homes, quets que es veuen; no és aquell ritme del qui va o ve d'obligacions, tothom sembla que espera alguna cosa, o que no sap què fer. I poques dones, oi?

Aquest era l'aspecte dels carrers centrals de la ciutat.

—Sí, dic jo; són temps tan dolents; hi ha molta falta de treball; els homes surten dels llits i no saben què fer se'n van a donar un tomb; les dones, no podent anar de compres, "perquè hi ha crisi"—aquest nom tan dut i portat ara—ni, pel mateix motiu, poder fer allò tan gentil i usual, d'anar a prendre el te—en qualsevol dels establiments acostumats—reçant fins els diners del tramvia... s'estan a casa!

Aquests pensaments, que no són pas transcendents, però que potser reflecteixen la situació ambiental, eren els que ens fèiem jo i la Irene, tot caminant per l'elegant festiu carrer de Floridà.

Eren obertes totes les cases de comerç; tot semblava que estigués igual que sempre, en aquest sentit; allò de veritat aquelles cases molt al·ludides de clientela, ja fa temps que es nota. Però hom podia fer les seves diligències com sempre.

Veient que tot estava tranquil, vaig acompanyar la nena a l'estació propera del subterraní; ella se'n anà cap a casa i jo vaig tractar d'anar a veure una amiga que havia tingut un nen; això ja feia forces dies, i jo no volia ajornar-me l'anar-la a veure. L'aspecte de tot era tranquil, i em semblava bona per això aquella tarda. Aparença apacivada de tot, però més que hom sabia que entre

Viatge de plaer

El general Despujol ha fet declaracions a Madrid.

—Què hi ha de nou? — li han preguntat els periodistes.

—No passa res. He vingut a tramitar uns afers, que precisament ara no recordo quin són.

—I la situació de Barcelona?

—Excel·lent. Tothom està tranquil. Com a única excepció, uns petits conflictes socials en uns pobles dels quals precisament ara no recordo el nom.

Quan en una ocasió recent i memorable el general Despujol va parlar de Carnaval, es veu que no ho va fer pas ben bé perquè sí. El cor se'n hi va a la facceta. Això d'anar a Madrid a tramitar uns afers que no recorda, i tenir conflictes socials en uns pobles dels quals no sap el nom, és una fil·ligrana governamental que no havia estat superada ni en les millors èpoques d'En Primo de Rivera.

De totes maneres, podem ajudar una mica el governador en la seva difícil tasca, i dir-li que una de les poblacions en la qual hi ha plantejat un conflicte social — la voga de metal·lúrgies — és Manresa.

—Manresa?

—Sí, home, sí; faci memòria... És aquella ciutat de la qual vostè era fill il·lustre...

Performança poc apreciada

Don Pere Rahola havia estat l'home més popular de la Lliga i, a més, el diputat que treia més vots d'Espanya. Però heus ací que després dels set anys el senyor Rahola sembla que ha perdut cartell a la plaça de la Ciutadella. No solament no li donen tracte de prohoms, sinó que ni tan sols el vo-

len per a la candidatura de Barcelona.

Hom el destina a un districte problemàtic que no ha acabat de prendre cos dintre la tenebra de les combinacions electorals d'En Pol.

—Jo vull un districte que hi hagi trametes — va dir Don Pere.

—Doncs se l'haurà de pintar — li varen contestar.

En vista del qual, don Pere Rahola ha anat a plorar el seu desicte dintre el marc propici de Venècia.

La decisió de la Lliga es compèn, en certa manera. Durant la Dictadura, el senyor Rahola no va fer altre acte públic que embassar-se un os de pol·lastrer particularment indigest. És clar que això també té el seu mèrit, però es veu que els homes de La Veu cada dia estan menys disposats a apreciar aquestes filigranes.

—Doncs què volieu? — ha fet don Pere, ple d'indignació —, que m'empassés un foc de domini?

Potser sí, amic Rahola, potser sí... La política de la Lliga és tan plena de misteri...

El verb de moda

Es el verb processar. Qui més què menys, tothom el conjuga a la seva manera. El present d'indicatiu correspon al fiscal: "jo processo". El periodista, l'orador, responen: "jo estic processat, nosaltres estem processats". La resta de periodistes i d'oradors continen, al seu torn: "Jo estare processat, nosaltres estarem processats".

Quin serà el dia que es podrà dir: "Jo estare processat"? N'hi ha per temps, sembla; però arribarà, més o menys tard. En canvi, s'han perdut totes les esperances que el periodista, l'orador, pugui conjugar mai el "jo no estare processat".

JOSEP MARIA PLANES

bitantes de la Nació, viven una hora de angustia i de duda.

Ante esta situación que no debe prolongarse muchas horas más, la Juventud Universitaria Argentina, cuyo silencio preñado de esperanzas de mejoramiento fuera mal interpretado, concorde con la juventud de América y de otros países es que se ha levantado victoriosa y simbólicamente en defensa de las instituciones, resuelve:

1.º Reclamar del Poder Ejecutivo una explicación oficial de sus alarmantes y extrañas actividades bélicas, tal como se ha apresurado a darlas a los países extranjeros, atribuyendo sus medidas defensivas a posibles disturbios que originara la pacífica huelga de telefonistas, de charada, como es público y notorio previa conferencia de los delegados de esos obreros con el ministro del Interior.

2.º Que el desquicio institucional, la bancarrota moral y económica que amenaza al país, ha de acabar pronto, o el gobierno dentro de brevisimo plazo cambia radicalmente de orientación o los universitarios argentinos saldrán a la calle dispues-

tos a reasumir en el terreno de la violencia, si es preciso, la soberanía popular y salvar así de manoseos innobles los principios republicanos que son la base de nuestra Constitución.

3.º Declarar que, cualquiera que sean las consecuencias de la agitación actual, que la Juventud Universitaria Argentina no tolera ni tolerará jamás una dictadura de cualquier carácter que sea, y que está siempre dispuesta para hacer respetar la Constitución Nacional por sobre los hombres.

4.º Invitar a todos los ciudadanos que aman a la patria y que están dispuestos a luchar por el imperio de las instituciones democráticas, a ponerse en pie para luchar contra este estado caótico y sombrío de cosas que tanto afecta al país en sus actividades vitales y en su gloriosa tradición de cultura cívica y de nacionalismo.

Buenos Aires, agosto 31 de 1930. Aquest document, seguit de diversos centenars de signatures, fou publicat per tots els grans rotatius de l'Argentina, d'on el reproduïm nosaltres.